

Donderdag 9 juni 2016

P8_TA(2016)0275

Tadzjikistan, situatie van politieke gevangenen

Resolutie van het Europees Parlement van 9 juni 2016 over Tadzjikistan: situatie van politieke gevangenen (2016/2754(RSP))

(2018/C 086/17)

Het Europees Parlement,

- gezien de artikelen 7, 8 en 9 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens,
- gezien zijn resolutie van 17 september 2009 over de sluiting van een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Tadzjikistan, anderzijds ⁽¹⁾,
- gezien zijn resolutie van 15 december 2011 over de staat van de uitvoering van de EU-strategie voor Centraal-Azië ⁽²⁾,
- gezien de conclusies van de Raad van 22 juni 2015 over de EU-strategie voor Centraal-Azië,
- gezien zijn resolutie van 13 april 2016 over de tenuitvoerlegging en herziening van de EU-strategie voor Centraal-Azië ⁽³⁾,
- gezien de EU-verklaring van 18 februari 2016 aan de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa over strafrechtelijke procedures in Tadzjikistan jegens de Partij voor Islamitische Wedergeboorte van Tadzjikistan (IRPT),
- gezien de conclusies van 18 september 2015 van de speciale vertegenwoordiger van de EU voor Centraal-Azië over zijn bezoek aan Tadzjikistan,
- gezien de verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 3 juni 2016 over de veroordeling door het Tadzjiekse Hoogrechtshof van vicepartijleiders van de Partij voor Islamitische Wedergeboorte tot levenslange opsluiting,
- gezien de inleidende opmerkingen van 9 maart 2016 die door de speciale VN-rapporteur voor het recht op vrijheid van mening en meningsuiting zijn bekendgemaakt aan het einde van zijn bezoek aan Tadzjikistan,
- gezien de aanbevelingen op grond van de universele periodieke doorlichting die Tadzjikistan tijdens de 25e vergadering van de VN-Mensenrechtenraad op 6 mei 2016 heeft gekregen,
- gezien de jaarlijkse mensenrechtendialogen tussen de EU en Tadzjikistan,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, waarin de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging, het recht van het individu op eerbiediging van het privéleven en gezinsleven en het recht op gelijkheid worden gewaarborgd en discriminatie bij de uitoefening van die rechten wordt verboden,
- gezien de regionale conferentie ter preventie van foltering van 27 t/m 29 mei 2014 en de regionale conferentie over de rol van de samenleving bij de preventie van foltering van 31 mei t/m 2 juni 2016,

⁽¹⁾ PB C 224 E van 19.8.2010, blz. 12.

⁽²⁾ PB C 168 E van 14.6.2013, blz. 91.

⁽³⁾ Aangenomen teksten, P8_TA(2016)0121.

Donderdag 9 juni 2016

- gezien het actieplan van Tadzjikistan van augustus 2013 voor de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van het Comité tegen foltering,
 - gezien artikel 135, lid 5, en artikel 123, lid 4, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat het Europees Parlement op 17 september 2009 zijn goedkeuring heeft gegeven voor een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Tadzjikistan; overwegende dat de PSO in 2004 is ondertekend en op 1 januari 2010 in werking is getreden; overwegende dat met name in artikel 2 van de PSO wordt gesteld dat „de eerbiediging van democratische beginselen, grondrechten en mensenrechten [...] de basis vormt van het interne en externe beleid van de partijen en een essentieel onderdeel is van deze overeenkomst”;
- B. overwegende dat de samenwerking tussen de EU en Tadzjikistan sinds 1992 is uitgebreid naar een groot aantal domeinen, onder meer mensenrechten en democratie, die het fundament vormen van elk partnerschap;
- C. overwegende dat de EU wezenlijk belang heeft bij een verhoogde samenwerking op het vlak van politiek, economie en veiligheid, alsook bij samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling en vrede met de Centraal-Aziatische regio via sterke en open betrekkingen tussen de EU en Tadzjikistan op basis van de rechtsstaat, democratie en mensenrechten;
- D. overwegende dat Aboebakr Azizchodzjaev, een bekende zakenman en criticus van de regering, sinds februari 2016 in hechtenis zit na kritische uitingen van bezorgdheid over corrupte handelspraktijken; overwegende dat hij overeenkomstig artikel 189 van het Strafwetboek van Tadzjikistan is beschuldigd van het aanzetten tot nationale, raciale, regionale of religieuze haat;
- E. overwegende dat leden van de Tadzjiekse politieke oppositie systematisch in het vizier worden genomen; overwegende dat de Partij voor Islamitische Wedergeboorte (IRPT) in september 2015 is verboden nadat ze in verband werd gebracht met een mislukte staatsgreep eerder die maand, geleid door een generaal, Abdoechalim Nazarzoda, die samen met 37 van zijn aanhangers werd gedood; overwegende dat al ongeveer 200 leden van de IRPT door de autoriteiten zijn gearresteerd;
- F. overwegende dat het Hooggerechtshof in februari 2016 is gestart met de behandeling van rechtszaken tegen 13 leden van de politieke raad van de IRPT, alsook tegen vier andere aan de partij gelieerde personen, die zijn beschuldigd van het misdrijf „extremisme” wegens hun vermeende betrokkenheid bij de aanvallen van september 2015; overwegende dat vele IRPT-leden zijn gearresteerd en dat hen strafrechtelijke procedures zonder garantie op een eerlijk proces te wachten staan; overwegende dat Zajd Saidov, een zakenman en bekend figuur uit de oppositie, werd veroordeeld tot 29 jaar gevangenisstraf ten gevolge van vervolgingen die te maken hebben met zijn deelname aan de presidentsverkiezingen van november 2013; overwegende dat Oemarali Koevvatov in maart 2015 werd gedood in Istanboel en dat een andere activist, Maksoed Ibragimov, in Rusland werd neergestoken en ontvoerd, waarna hij werd teruggebracht naar Tadzjikistan en in juli 2015 werd veroordeeld tot 17 jaar gevangenisstraf;
- G. overwegende dat Machmadali Chait en Saidoemar Choesajni, vicepartijleiders van de verboden IRPT, door het Hooggerechtshof in Doesjanbe op 2 juni 2016 zijn veroordeeld tot levenslange opsluiting op beschuldiging van het organiseren van een poging tot staatsgreep in 2015; overwegende dat elf andere IRPT-leden zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen; overwegende dat drie familieleden van IRPT-leider Moechiddin Kabiri in hechtenis zijn genomen wegens het verzuim een niet nader gespecificeerd misdrijf te melden; overwegende dat de gerechtelijke procedures niet transparant zijn verlopen en dat de rechten van de beschuldigten op een eerlijk proces zijn geschonden;
- H. overwegende dat verscheidene advocaten die zich kandidaat hebben gesteld om op te treden als advocaat van de verdediging voor IRPT-beklaagden doodsb bedreigingen hebben ontvangen en zijn gearresteerd, aangehouden en gevangengenomen; overwegende dat de arrestaties van Boezoergmechr Jorov, Nodira Dodajanova, Noeriddin Machamov, Sjoechrat Koedratorov en Firoez en Daler Tabarov grote bezorgdheid wekken met betrekking tot de naleving van internationale normen inzake de onafhankelijkheid van advocaten, geheime processen en beperkte toegang tot rechtsbijstand; overwegende dat ook verscheidene journalisten zijn aangehouden, lastiggevallen en geïntimideerd; overwegende dat vrijheid van meningsuiting, toegang tot de media en politiek en ideologisch pluralisme, onder meer op het gebied van godsdienst, moeten worden erkend in overeenstemming met de grondwet van Tadzjikistan;

Donderdag 9 juni 2016

- I. overwegende dat de wet inzake de „Advokatoera” van 2015 de advocatuur voor de verdediging verplicht tot een volledige hercertificering en een aantal beperkingen invoert met betrekking tot wie de advocatuur mag beoefenen, waardoor mogelijke inmenging in de onafhankelijkheid van het werk van advocaten in de hand wordt gewerkt;
- J. overwegende dat recente wijzigingen in de wet op openbare verenigingen, die in 2015 in werking is getreden, hindernissen opwerpen voor de werking van het maatschappelijk middenveld door ngo's op te leggen hun financiële bronnen openbaar te maken;
- K. overwegende dat de verkiezingswaarnemingsdelegatie van het Europees Parlement voor de parlementsverkiezingen in Tadzjikistan op 2 maart 2015 in haar verklaring op grote gebreken heeft gewezen;
- L. overwegende dat de pers, websites, de sociale media en internetproviders in Tadzjikistan moeten werken in een restrictief klimaat waarin zelfcensuur schering en inslag is; overwegende dat de regering restrictieve mediawetgeving en -regelgeving gebruikt om onafhankelijke verslaggeving aan banden te leggen en regelmatig uitingen in de online media en de sociale media blokkeert;
- M. overwegende dat de speciale VN-rapporteur voor foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing in zijn follow-upverslag voor zijn bezoek aan Tadzjikistan in februari 2014 uiting heeft gegeven aan zijn bezorgdheid met betrekking tot bestaande praktijken van foltering, mishandeling en straffeloosheid;
- N. overwegende dat de plaats van Tadzjikistan in de corruptie-index zorgwekkend hoog blijft;
- O. overwegende dat het Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR) een belangrijk financieringsinstrument vormt, gericht op de ondersteuning van de rechtsstaat, goed bestuur en de mensenrechten, zowel in het land als in de regio;
- P. overwegende dat in Tadzjikistan op 22 mei 2016 een referendum is gehouden over wijzigingen aan de grondwet waardoor president Emomali Rachmon zich onbeperkt kandidaat kan stellen voor herverkiezing;
 1. dringt aan op de vrijlating van al wie in hechtenis zit op basis van politiek gemotiveerde beschuldigingen, met inbegrip van onder meer Aboebakr Azizchodzjaev, Zajd Saidov, Maksoed Ibragimov, de vicepartijleiders van de IRPT Machmadali Chait en Saidomar Choesajni, alsook elf andere IRPT-leden;
 2. vraagt de Tadzjiekse autoriteiten met klem om de veroordelingen van advocaten en pleiters te vernietigen en hen vrij te laten, met inbegrip van onder meer Boezoergmechr Jorov, Nodira Dodajanova, Noeriddin Machamov, Sjoechrat Koedratov en Firoez en Daler Tabarov;
 3. benadrukt het belang van betrekkingen tussen de EU en Tadzjikistan en van een versterkte samenwerking op alle domeinen; onderstreept het belang dat de EU heeft bij duurzame betrekkingen met Tadzjikistan in termen van politieke en economische samenwerking; benadrukt dat politieke en economische betrekkingen met de EU sterk gekoppeld zijn aan het delen van de waarden met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten en fundamentele vrijheden die de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst voorstaat;
 4. maakt zich ernstige zorgen over de toename van het aantal aanhoudingen en arrestaties van mensenrechtenadvocaten, leden van de politieke oppositie en hun verwanten, alsook over beperkingen van de mediavrijheid en de communicatie via het internet en via mobiele netwerken, alsook de beknotting van religieuze uitingen;
 5. dringt er bij de Tadzjiekse autoriteiten op aan advocaten voor de verdediging en politieke figuren eerlijke, open en transparante processen te bieden, te zorgen voor materiële bescherming en procedurele waarborgen in overeenstemming met de internationale verplichtingen van Tadzjikistan, en toestemming te verlenen aan internationale organisaties om alle gemelde schendingen van de mensenrechten en de menselijke waardigheid opnieuw te onderzoeken; dringt erop aan dat al wie in hechtenis zit of is aangehouden toegang wordt verleend tot onafhankelijke rechtsbijstand, samen met het recht om hun familieleden regelmatig te ontmoeten; herinnert eraan dat er voor elk gevelde vonnis duidelijke bewijzen moeten worden voorgelegd om de aanklacht tegen de beklaagde te rechtvaardigen;
 6. verzoekt de Tadzjiekse regering oppositiegroeperingen toe te staan vrij te handelen en de vrijheid van vergadering, vereniging, meningsuiting en godsdienst uit te oefenen, in overeenstemming met de internationale normen inzake mensenrechten en de grondwet van Tadzjikistan;

Donderdag 9 juni 2016

7. benadrukt dat de legitieme strijd tegen terrorisme en gewelddadig extremisme niet mag worden gebruikt als voorwendsel om oppositieactiviteiten te beteugelen, de vrijheid van meningsuiting te belemmeren of de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te ondermijnen; wijst erop dat de fundamentele vrijheden van alle Tadzjiekse burgers moet worden gegarandeerd, en dat de rechtsstaat moet worden gehandhaafd;
8. verzoekt het Tadzjiekse parlement rekening te houden met de standpunten van onafhankelijke media en van het maatschappelijk middenveld bij de behandeling van de voorgestelde wijzigingen in de wet inzake de media met betrekking tot mediavergunningen; verzoekt de Tadzjiekse autoriteiten te stoppen met het blokkeren van nieuwswebsites;
9. verzoekt de Tadzjiekse autoriteiten het internationaal recht na te leven, met name met betrekking tot de wet op openbare verenigingen en de wet inzake de balie en de beoefening van de advocatuur; verzoekt de Tadzjiekse regering ervoor te zorgen dat alle advocaten, met inbegrip van de advocaten die de verdediging opnemen van mensenrechten-activisten, IRPT-leden, slachtoffers van foltering en cliënten die beschuldigd worden van extremisme, in staat zijn hun werk in alle vrijheid te verrichten, zonder angst voor bedreigingen of pesterijen;
10. is verheugd over een aantal positieve maatregelen van de Tadzjiekse regering, zoals de decriminalisering van laster en beledigingen in 2012, en dringt aan op een behoorlijke tenuitvoerlegging van het Strafwetboek van het land; is ingenomen met de wetgeving waarmee wijzigingen worden aangebracht in het wetboek van strafvordering en de wet inzake procedures en voorwaarden voor de detentie van verdachten, beschuldigde personen en beklaagden, en verzoekt de Tadzjiekse autoriteiten ervoor te zorgen dat deze wetgevingsbepalingen onverwijld ten uitvoer worden gelegd;
11. is verheugd over de jaarlijkse mensenrechtendialogen tussen de EU en Tadzjikistan, waarin tevens aandacht moet worden besteed aan de inhoud van deze resolutie; onderstreept het belang van doeltreffende en resultaatgerichte mensenrechtendialogen tussen de EU en de Tadzjiekse autoriteiten als een instrument om een dooi te bevorderen in de politieke situatie van het land en uitgebreide hervormingen te helpen opstarten;
12. dringt er bij de EU, en met name bij de Europese Dienst voor extern optreden, op aan om nauw toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van de rechtsstaat in Tadzjikistan, in het bijzonder het recht op vereniging en het recht om politieke partijen op te richten, in de context van de komende parlementsverkiezingen in 2020, om waar nodig bezorgdheden te uiten bij de Tadzjiekse autoriteiten, om bijstand te bieden en om regelmatig verslag uit brengen in het Parlement; verzoekt de EU-delegatie in Doesjanbe een actieve rol te blijven spelen;
13. spoort de autoriteiten van Tadzjikistan aan voor een behoorlijke follow-up en tenuitvoerlegging te zorgen van de aanbevelingen op grond van de universele periodieke doorlichting;
14. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over het wijdverspreide gebruik van foltering, en dringt er bij de Tadzjiekse regering op aan gevolg te geven aan haar actieplan van augustus 2013 voor de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van het Comité tegen foltering;
15. neemt kennis van de conclusies van de waarnemingsmissie die door het OVSE-Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten naar Tadzjikistan is gestuurd voor de verkiezingen van 1 maart 2015, waarin wordt verklaard dat deze verkiezingen „plaatsvonden in een beperkte politieke ruimte en niet in staat zijn gebleken gelijke voorwaarden te creëren voor alle kandidaten”, en verzoekt de Tadzjiekse autoriteiten alle aanbevelingen uit deze conclusies te gepasten tijde aan de orde te stellen;
16. verzoekt zijn voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden, de Raad, de Commissie, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor Centraal-Azië, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de VN-Mensenrechtenraad, de regering van Tadzjikistan en Emomali Rachmon, de president van Tadzjikistan.